

Norske Konsertarrangører
Postboks 4753 Sofienberg
0506 Oslo

Oslo, 01.09.2016

Kulturdepartement
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Forslag til ny åndsverklov - Høring 16/1857

- Høringsuttalelse fra Norske Konsertarrangører

Om Norske Konsertarrangører

Norske Konsertarrangører (NKA) er landets største interesse- og kompetanseorganisasjon for festivaler og helårsarrangører. Vi representerer 300 klubber, konsertforeninger, spillesteder, festivaler og kulturhus.

I tillegg til å være en interessepolitisk organisasjon jobber vi for å legge til rette for kompetansedeling, nettverksbygging og for å skape arenaer for å møtes og lære av hverandre. NKA tilbyr faglig opplæringsmateriell, gratis kurs, veiledning og rådgivning for våre medlemmer. Med visjonen om å skape gode konsertopplevelser til alle, bidrar vi til at våre medlemmer blir enda bedre til å arrangere konserter, til å drive sin organisasjon og til å inspirere sine over 50.000 frivillige medlemmer.

Landets konsertarrangører er en mangfoldig gruppering av store og små, frivillige drevne organisasjoner og store kommersielle foretak. I by og bygd jobber disse hver dag for å skape gode konsertopplevelser for publikum, for at det norske publikummet skal få oppleve musikk live på sin scene eller klubb. NKA jobber for at disse skal ha gode rammebetingelser for å drive konsertvirksomhet og for en generell profesjonalisering av feltet.

Norske Konsertarrangører ønsker å avgi innspill til følgende paragrafer i høringen:

- § 5-1 annet ledd: Bevisbyrden for ervervet rettighet
- § 5-3: Krav om "rimelig vederlag" for overdragelsen av en rettighet
- § 5-5: Tidsbegrensning på bruk av ervervet rettighet

Bevisbyrden for ervervet rettighet (forslagets § 5-1 annet ledd)

Departementets foreslåtte bevisbyrderregel svekker rettighetene til alle som inngår avtaler med artister om overdragelse av opphavsrett, eksempelvis ved avtale om rettigheter til opptak og publisering av konserter.

For slike avtaler vil det, i motsetning til det som har vært gjeldende praksis, alltid være den som har ervervet en rettighet som må bevise at en slik avtale har blitt inngått. Den normale regelen i norsk rett er at det er den som går til sak som har bevisbyrden for at han/hun har et krav.

Dette mener Norske Konsertarrangører vil gjøre det vanskeligere for arrangører å avklare bruk av materiale med artister, da det ofte er flere ledd mellom opptaker (en tredjepart eller arrangøren selv), avtalepartene (agent og arrangør), artisten (som agenten opptrer på vegne av) og opphaver (som eier materialet artisten fremfører). Det vil da være vanskelig å etterprøve at artisten som fremfører materialet faktisk har rett til å overføre disse rettighetene til arrangør, eller igjen videre til tredjeparter som ønsker å gjøre opptak og/eller direkteoverføre konserter. Det vil både gjelde tilfeller der arrangøren ønsker å gjøre opptak og/eller direkteoverføring til eget bruk, og hyrer inn tredjeparter til å gjøre denne jobben, eller der tredjeparter på eget initiativ ber om tillatelse fra arrangør til å gjøre opptak og/eller direkteoverføre konsertene.

Dersom denne lovendringen blir innført vil det føre til økt arbeidsbyrde på arrangør som må klarere materialet bakover i rettighetskjeden, noe som igjen kan føre til at færre konserter blir bevart for ettertiden.

Krav om “rimelig vederlag” for overdragelse av rettigheter (forslagets § 5-3)

Departementet foreslår en regel om at artister alltid har krav på rimelig vederlag for overdragelsen av en rettighet. Det problematiske med denne regelen er at det er uklart ut fra departementets forslag hvordan en skal vurdere hva som er et «rimelig vederlag». Dette kan være uheldig med tanke på forutberegneligheten i et avtaleforhold, eksempelvis mellom en artist og en konsertarrangør.

Vi har i dag et velfungerende vederlagssystem der TONO krever inn vederlag på vegne av sine medlemmer for fremføring av rettighetsbasert materiale. Disse vederlagene betales i dag på bakgrunn av billettomsætning, som et mål på verdien av fremføringen. Vederlagsavtalene mellom arrangører og TONO er forvaltet enten enkeltvis med hver enkelt arrangør eller via rammeavtaler inngått mellom TONO og arrangørorganisasjonene (herunder NKA). Disse kollektive rammeavtalene innebærer en lump sum-betaling og vederlagsbetaling etter forhandsavtalte satser, med rabatter for arrangøren ut fra TONOs gjeldende satser for fremføring. Disse rabattene innrømmes arrangørorganisasjonene for den kollektive avtaleinngåelsen, arbeidet med forvaltning av innrapportering og innkreving av vederlag, samt informasjon og opplæring av arrangører i betaling av vederlag.

TONO har fått tildelt ansvar for å kreve inn vederlag fra sine medlemmer, og gjør egne beregninger for fordeling av vederlag til opphavere basert på de innsamlede vederlagsmidlene. Dersom den nye loven vedtas, vil det kunne oppstå flere situasjoner der arrangør kreves ytterligere vederlag enn det som allerede er avtalt. En opphaver som mener at de interne fordelingene i TONO-systemet ikke dekker verdien av opphavsmaterialet, vil kunne tenkes å kreve

ytterligere vederlag direkte fra arrangør. Opphavere som ikke har avtale med TONO vil også kunne kreve vederlag direkte fra arrangør under forutsetning av at TONO ikke har rett til å innkreve vederlag på deres vegne.

Som arrangør er det umulig å vite hvilket rettighetsbelagt materiale artisten fremfører. Arrangører har som hovedregel ikke anledning til å påvirke artistenes repertoarvalg, og har dermed ikke noe innsikt i eller påvirkning på deres valg av materiale. Følgelig vil ikke arrangøren ha noe mulighet til å vite om opphavsmaterialet som arrangøren fremfører er dekket av fremføringsretten som arrangør har inngått med TONO, eller om artisten fremfører materiale som opphavsmannen krever inn på egne vegne. Et

Dersom det kan stilles tvil om dette er dekkende vederlag for en artist, vil det undergrave dagens vederlagsystem. Regelen innebærer potensielt at artister i etterkant kan kreve ytterligere vederlag enn det som opprinnelig ble avtalt, med påstand om at det avtalte vederlaget viste seg å være «urimelig». Arrangøren vil da ikke vite hva kostanden med oppdraget vil være ved avtaleinngåelse, og vil ikke kunne vurdere om det er regningsvarende å gjennomføre en konsert.

Når lovforslaget heller ikke definerer noe tidsavgrensning for å kreve et slikt "rimelig vederlag", vil det potensielt medføre krav fra opphavere om økt vederlag lang tid etter at arrangementet har funnet sted. Denne mangelen på forutsigbarhet, medfører at Norske Konsertarrangører ikke anbefaler at departementets forslag til ny regel blir tatt med i loven, dersom det ikke presiseres hva som utgjør "rimelig vederlag", og at dette må avklares ved avtaleinngåelse forut for konserten.

Det er videre svært uklart hvordan et "rimelig vederlag" skal fastsettes, dersom dette ikke skal være det vederlag partene faktisk avtaler. Dette vil skape en stor grad av usikkerhet. For ordens skyld nevnes også at vederlag i enkelte tilfeller vil være null til artisten, eller basert på konsertarrangørens omsetning. Dette er avtaler som per i dag klart ansees som rimelige og i alle parter interesse. Lovforslaget gjør det derimot svært usikkert hvordan det vil stille seg til slike vederlag, eller fravær av dette.

Vi nevner for god ordens skyld at den usikkerheten som følger av mulige krav som følge av en slik regel, må ventes å bli priset inn i de vederlag konsertarrangører kan forventes å tilby. I praksis er det dermed sannsynlig at en slik regel i sum kun vil føre til noe lavere vederlag totalt sett, uten noen særlig bedring for rettighetshaverne ellers.

Tidsbegrensning på bruk av ervervet rettighet (forslagets § 5-5)

Departementet foreslår en ny regel om at den som har ervervet en rett til å gjøre et verk tilgjengelig for allmennheten, for eksempel ved salg av konsertopptak, må bruke denne rettigheten innen tre år. Dersom rettigheten ikke blir brukt innen tre år, har artisten rett til å si opp avtalen. Det går riktignok an å avtale en lengre frist dersom denne er «rimelig», men forslaget kan likevel være problematisk for dem som inngår avtaler om konsertopptak uten å ha klare planer om hvordan og når opptakene skal brukes.

Norske Konsertarrangører mener tidsavgrensningen på tre år er unødvendig i en slik lovtekst, og at det vil være opp til den enkelte avtaleinngåelse å presisere varigheten på rettigheten. Dersom

det innføres en tidsavgrenset rettighet for bruk av opptaket, kan dette føre til at færre konserter tas opp og bevares for ettertiden.

En slik tidsavgrensning vil gjøre det vanskelig for arrangører å bygge opp arkiv og historisk materiale. Ofte vil en arrangør som samler inn materiale primært ha dokumentasjon av eget arrangement som mål for opptaket, og ikke kommersialisering av opptreden. Det fins eksempler fra norske arrangører med konsertopptak fra femti års drift. Disse arkivene er en uvurderlig dokumentasjon av norsk musikkhistorie, og gir mulighet for å dykke tilbake i festivaler og arrangørers historie ved behov. Det er derimot sjelden mulig ved arrangementstidspunktet å anslå tidspunkt for bruk av opptaket, og det vil være svært begrensende for dokumentasjonen av norsk musikk å kreve at rettighetene til slik bruk blir avgrenset til tre år.

Vi viser videre til at det ikke fremgår klart av forslaget hvordan slike krav fra opphavspersonen skal fremmes, eller hvilken grad av bruk som skal til for å avhjelpe dette. I sum gir dette en svært dårlig forutberegnelighet for alle parter.

Videre vil vi påpeke at verk, herunder musikkverk og audiovisuelle verk, ofte har flere aktuelle opphavspersoner. Det vil dermed være nødvendig å avklare dette med en lang rekke opphavspersoner for å bevare sine rettigheter. I sum vil de som ønsker gjøre audiovisuelle opptak og beholde rettighetene til disse måtte avklare potensielle krav fra en lang rekke opphavspersoner for hvert enkelt verk. Samlet sett vil dette gi en svært uhåndterlig situasjon.

Oppsummert:

Lovforslaget har tre forhold som Norske Konsertarrangører mener ikke bør vedtas:.

Bevisbyrden for ervervet rettighet til bruk av opphavsrett (forslagets § 5-1 annet ledd)

Dette forslaget gjør at det er siste ledd (arrangøren) som må sikre at klarering av rettigheter har funnet sted. Det vil potensielt være mange ledd mellom opphaver og arrangør, med opp til flere agentledd, så det er en umulig jobb å sikre klarering helt tilbake til låtskriver ved avtaleinngåelse om fremføring. Dette kan bety at færre tar bryet med å dokumentere konserter.

Krav om "rimelig vederlag" for overdragelse av rettigheter (forslagets § 5-3)

Dette kan potensielt undergrave dagens vederlagssystem fordi artister kan komme til å kreve en større andel av vederlagsbetalingen direkte fra arrangør hvis de mener deres andel av vederlaget ikke er "rimelig". Potensielt kan da arrangørene bli avkrevd dobbelt vederlag for samme konsert.

Tidsbegrensning på bruk av ervervet rettighet (forslagets § 5-5)

Dette gjør at det blir vanskelig å ta opp konserter til arkivet sitt, fordi rettighetene til bruk forsvinner hvis de ikke er benyttet innen tre år. Dermed blir det nok enda færre som tar opp konserter for ettertiden, og viktig dokumentasjon går tapt.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Heitmann Valum

Daglig leder
Norske Konsertarrangører